

מכתבים למערכת

שיקספיר אינו מיותר

במאמרו „מטרתו של למוד האנגלית“ (הארץ מיום י"ד סיון) מבקר מר שבתי טבת את תכנית למודי האנגלית בביה"ס התיכון, וממליץ על קצוץ בחומר הספרותי ועל הרחבת חלק התועלת (שיחה, חבור) בלמודים. עם כל האמת שבטענותיו, דומה שמר טבת לא שקל דיו צד אחד של הבעיה, שעליו הוא עומד במאמרו.

ברבים מבתי הספר התיכוניים בישראל אין לומדים ספרות כללית כלל. למודי הספרות האנגלית ממלאים בזה תפקיד של קריעת צהר לתרבות האירופית. ועוד: השפה האנגלית היא השפה הנורה היחידה הידועה פחות או יותר לרוב תלמידי בתי הספר התיכוניים בארץ. לימודי הספרות האנגלית ממלאים (גם במקום שנהוג לימוד הספרות הכללית) תפקיד חיוני, כנקודת מגע יחידה עם ספרות זרה במקור. רה. ביחוד טועה מר טבת במה שנוגע ללימודי הטראגדיה השיקספירית. ברי לי כי מורים רבים יעידו שאף אם זה החלק הקשה ביותר בתכנית, חוששים הם לזמן פחות מלכל חלק אחר. סבת הדבר היא שאת הטראגדיה השיקספירית לומדים ברצון גם התלמידים שאינם מעוניינים בספרות בדרך כלל.

הלימוד השיטתי והשלם של טראגדיה שיקספירית אחת הוא אחד הערכים החשובים ביותר שמקנה ביה"ס התיכון לתלמידיו. יש לזכר כי תכניות המקצועות ההומניסטיים מורכבות מפרורי יצירות (אפילו מספר איוב, אשר לו גוהגים להקדיש זמן רב, לומדים רק 24 מתוך 42 פרקים). הטראגדיה השיקספירית היא, אפוא, יצירת המופת היחידה הנלמדת בשלמותה, ולדבר זה יש ערך רב.

ללימוד טראגדיה שיקספירית במסגרת הספרות הכללית (שתכניתה מורכבת ומגוונת ביותר) אי אפשר להקציב יותר מכמה שעורים. וכך לא יהיה זה אלא „חומר“ נוסף לבחינה. רק הלימוד הממושך (כמעט שנה של מזה) והקריאה בכחה הופכים את הטראגדיה הנלמדת לנכס אמתי.

לימוד הטראגדיה השיקספירית פותח פתח להבנה אמיתית של מחזות שיקספיר כולם. הקריאה המדוקדקת וההתעמקות בפרטים משחררים את הנוער מההבנה החיצונית-עלילתית או הפסיכולוגיסטית-שטחית של שיקספיר, ומכוונים אותו להבנת העולם השיקספירי על רמותיו השונות. יוצא, אפוא, שרק לימוד כזה יצדיק תביעת עבודה מרובה משחקינו וממתרגמינו העיסקים בשיקספיר. המשחק המצויץ והתרגום האמנותי יישארו משוללי ערך אמיתי בלעדיו.

בודאי שאין טעם בלימוד דבריימי הספרות האנגלית. ואפשר, אולי, לקצץ פה ושם בחומר שערכו האמנותי מפוקפק (ויש כזה), אבל בליריקה האנגלית הגדולה, וביחוד בטראגדיה השיקספירית, אין לגעת. זהו אחד האוצרות המעטים שמוציא את התלמיד מביה"ס התיכון. את פתרון הקשיים יש לחפש בדרך אחרת.

דן מירון

שקט! בית חולים!

בכניסה הראשית לבית-החולים היממלתי „הירקון“ בצפון תל-אביב נמצאת התחנה הסופית של קו 13 של שרות „דן“. לעתים קרובות חונים בתחנה שנים או שלושה אוטובוסיים זה אחר זה.

כל המכוניות הבאות לבית-החולים במשך היממה נכנסות לתוך החצר; הישער סגור והוא נפתח בידי השוער. השוער עסוק גם בעניינים אחרים, וגלילה קשה למצוא אותו בכלי.

כל נהג (לרוב אמבולנסים ומכוניות משטרה) הרוצה להכנס לחצר מיכרח להשתמש בצופר בכל עצמתו בכדי שיוכל לעקוף — בהתנני להכנס לבית-החולים — בזוית חדה יבוצעוהו אקרובטיית את האוטובוס העומד על יד הישער. וכשהצליח (בלי חלופי מחמאות בין הנהגים) הרי הוא נעצר פתאום בכל המרץ לפני הישער הסגור, והרי הוא נהג מייחס; נהג הוא באביבולנס או במכונית אספקה וזכאי לשתמש בכי עצמת צופרו בכדי לגייס את הישוער, ואם גלילה — להעיר אותו משנתו.

בשעות הצהריים באות מכוניות המביאות מבקרים. האוטובוסים, המובינות והמכוניות וכלי-רכב אחרים למיניהם יוצרים סתימות ליד הישער בית-החולים.

נהגי „דן“, נאמנים למסורת, משוחחים (בעמדם עם מכוניותיהם בתור) זה עם זה לפי שטת „צופר“; הם התמחו בזה.

כלי-הרכב לכל מיניהם רוצים להשתחרר מהסתימות. כל זה מצטבר ויוצר את שיא הרעש (בסביבה צפושה) בקוטר של מאות מטרים.

א. י. א. תל-אביב

שורת המתנדבים

קראתי בענין רב את מאמרו של י. עט „מניעת שורת המתנדבים ב„הארץ“ מיום 22.5. אודה לכם אם תואילו להודיע את כתבת התנועה, כי ברצוני להתקשר אתה ולבקר במשרדה בירושלים.

פתח-תקוה. אברהם ענפי הכתבת: שורת המתנדבים, במשרד הסתדרות הסטודנטים, ליד קולנוע „אוריון“, ירושלים. ת. ד. 373.

כרטיסיות לשרותי „דן“

בקשר עם מכתבו של מר שלמה יפרת, שנדפס ב„הארץ“ מיום 24.5.53, הגנו להעיר:

מיד אחרי העלאת המחירים בשרות התחבורה הוצאו כרטיסיות הנחה בשביל הקונים השוקקים ביותר. אחרי זאת עקבנו ועודנו עוקבים אחרי הדרישה לכרטיסיות בקוים נוספים, ומררנו למלא דרישות אלה בכל מקרה. גם כרטיסיות בהנחה לקו 42 נמצאות בהדפסה ובודאי כבר תהיינה בשימוש הציבור כאשר תראינה אור שורות אלה.

דן. שרות אוטובוסים צבורי